

Debreceni számvetés

Kovács János zenekari igazgató összefoglaló írása abból az alkalomból, hogy egy vezetői ciklus lejárt után számot adott eddig végzett munkájáról, és ismertette a közeljövő legfontosabb teendőit.

1. Szakmai helyzet

A Debreceni Filharmonikus Zenekar 1923-ban alakult, és Ábrányi Emil vezetésével hamarosan az ország első jelentős vidéki zenekarává fejlődött. Zenekarunk ebben, a 2001-2002-es évadban ünnepli hivatásossá válásának 50. évfordulóját, a következő évadban pedig megalakulásának 80. évfordulóját. 1952-ben vált az együttes függetlenné, ami nemcsak Debrecen, hanem az ország zenei életének is jelentős eseménye volt. A zenekar hivatásossá válását nem lehet eléggé hangsúlyozni, mert létrejött egy város zenekultúrája kialakulásának legfontosabb alapfeltétele lett. Nagyon dinamikus és eredményes fejlődés indult el Rubányi Vilmos karmester és Berg Ottó másodkarmester irányítása alatt. A zenekar Debrecen legnagyobb jelentőségű együttesévé vált. Jelenleg Kollár Imre vezető karmester munkája biztosít óriási előrelépést a zenekar szakmai fejlődésében; ennek alapfeltétele, hogy maga foglalkozik a muzsikussal az alapozó műhelymunkától a legmagasabb szintű előadásokig. Elsősorban neki köszönhető a sok sikeres hangverseny, amelynek eredményeképpen Debrecen Város Önkormányzata 1999-ben Pro Urbe díjjal jutalmazta a zenekar munkáját. Ezen kívül számos más országos szintű elismerést kaptunk, 1987-ben a „Legjobb zenekari munkáért” elismerést, 1989-ben „Pro Urbe” díjat, 1991-ben „Bartók Béla–Pásztor Ditta” díjat.

A komolyzenét igénylő közönség körében végzett vizsgálatok azt igazolják, hogy rendkívül nagy felelősség hárul a zenekarakra, mert tevékenységük jelentősen befolyásolja a zene iránti igények létrejöttét és megerősödését.

A magyar zenei képzés sokféle formában bizonyította, hogy jelentős, nemcsak társadalmunk, de a világ számára is nagy értékek létrehozására képes.

A zene megtartotta értékteremtő és megőrző funkcióját.

2. Kulturális szerepvállalás

A zenekar nagy szerepet vállal az esztétikai nevelés és a közművelődés feladatrendszerében. A Debreceni Filharmonikus Zenekar évtizedek óta résztvevője és szervezője az évadonként mindig megújuló nagyzenekari

hangversenysorozatoknak. Részt veszünk a Filharmónia Kht. által szervezett hangversenysorozatokon, az évente megrendezésre kerülő Debreceni és Budapesti Tavaszi Fesztiválon, őszi Fesztiválon, a Békéstarhosi Zenei Napokon. Nagy sikerű saját szervezésű sorozatunk volt a „Világjáró zongoraművészek”, a Beethoven összes szimfóniáját bemutató sorozatunk. Ebben az évadban folytatódik legújabb sorozatunk, amelyben Mahler összes szimfóniája közül sorrendben a IV. szimfónia hangzott el szeptemberben. Tavaly indítottunk el egy nagy vállalkozást: a Debreceni Tavaszi Fesztiválon zenei különlegességgel leptük meg a közönséget. Olyan opera hangversenyszerű előadására vállalkoztunk, amelynek bemutatása a debreceni színházban nem megoldható. Puccini Turandotja óriási sikert aratott, a fesztivál kiemelkedő előadása volt. Ebben az évadban a Zene Világnapján Verdi Otello című operáját adtuk elő a hangversenyteremben telt ház előtt, szintén nagy sikerrel. Mindkét előadásunkat a MATÁV támogatta. A következő évadra tervezzük új sorozatunk indítását, melyben Brahms szimfóniáit adjuk majd elő.

Szívesen mutatjuk be kortárs zeneszerzők műveit. A Debreceni Filharmonikus Zenekar számára írta Antonio Anichini Requiem című művét, amelynek bemutatója 2001. november 15-én volt a Nemzeti Énekhar közreműködésével. Laczó Zoltán Vince szintén zenekarunkat tisztelte meg azzal, hogy nekünk írta Millenniumi Te Deum című művét, amelynek bemutatásának időpontja december 10. Az előző évek során előadtunk többek között Vajda János, Bujtás József, Farkas Ferenc, Szokolay Sándor műveiből is.

Hangversenyneinken saját zenekari művészeink is lehetőséget kapnak szólista feladatok teljesítésére. Az elmúlt években szólistaként fellépett Bögös Béla fuvolaművész, Rózsa Katalin fuvolaművész, Hotzi Péter fuvolaművész, Ludmány Antal oboaművész, Szabó János klarinétművész, Csósz János trombitaművész, Hatvani Pál hegedűművész. Rendszeresen szerepelnek velünk együtt a város elismert művészei és zenepedagógusai is, rendszeres szólistánk Duffek Mihály zongoraművész, Grünwald Béla zongoraművész, Papp Sándor gitárművész, Fátyol Rudolf hegedűművész.

3. Vendégek, hangfelvételek

Céлом vendégkarmesterek és kiváló vendégszólisták meghívása és debreceni szólisták hangversenyneinken való szerepeltetése.

Ennek jegyében ebben az évadban vendégkarmestereink Daniel Grossmann Németországból, Massimo Niccolai Olaszországból, Leslaw Saleczky Lengyelországból, Francisco Estevez Spanyolországból, Enrique Batiz Mexicóból, Klaus Eisenmann Németországból.

A zenekar első CD-lemezét az IBM támogatásával 1995-ben vette fel Kollár Imre vezényletével, Mozart C-dúr „Linzi” szimfóniáját és Mozart C-dúr zongoraversenyét Bogányi Gergely közreműködésével. Következő hangfelvételeink 1999-ben Bruckner IV. Esz-dúr „Romantikus” szimfóniája dupla CD-n Kollár Imre vezényletével, Johann Strauss „Válogatás a szerző műveiből” című lemez Kollár Imre vezényletével, Puccini áriák Kukely Júlia előadásában Dénes István vezényletével, az „Éljen a magyar” Operettbál 2000 című lemez, valamint és Lukács László által előadott Bariton áriák.

4. Kapcsolatok a városi zenei intézményekkel

A Csokonai Színház operatársulatával való együttműködés kiegyenlített. Közös célunk, hogy egyre magasabb szintű operaelőadások létrejöttét tegyük lehetővé.

Továbbra is a bő oratórium-kínálat jegyében folytatjuk eredményes kapcsolatunkat a Debreceni Kodály Kórusal.

A város zenei intézményeivel folyamatos és jó munkakapcsolat alakult ki. A rendszeres egyeztetéseknek köszönhetően a Debrecenben rendezett hangversenyek elosztása folyamatos és kiegyensúlyozott.

A Konzervatóriummal történt megállapodásunk egyben az oktatásba való bekapcsolódásunkat is jelenti, amely a főiskolai és egyetemi hallgatók zenekari gyakorlatát segíti, készíti elő. A Konzervatórium szólamismeret tantárgy oktatásának keretében a Debreceni Filharmonikus Zenekar 3. 4. 5. éves hallgatókat fogad próbáira, szükség szerint előadásaira. A hallgatók részt vesznek az adott évad programjából kiválasztott

hangversenyek próbafolyamatában, koncertjén, a két intézmény képviselőinek egyeztetése alapján. Az együttműködés célja a hallgatókat a zenekari élet valóságával megismertetni, és hogy az utánpótlás (vagyis a főiskolai egyetemi hallgatók) ne csak az intézményen belül működő szimfonikus zenekarban, hanem a város zenekarában is aktívan részt vegyen, és gyakorlatot szerezzen.

5. Munkakörülmények

Több évtizedes problémánk volt, hogy a zenekar csak kis területtel rendelkezett, özszezsúfolva dolgozott, nem volt megfelelően biztosítva a magas színvonalú munkavégzés egyik legfontosabb feltétele, a kellő számú próbahelyiség, pihenőhelyiség, társalgó. Sok éven át tartó levelezésünknek köszönhetően több lépcsőben jutottunk előre e probléma megoldása terén.

1995. október elsejétől az eddigi 350 m² bővült 127 m²-rel és 2000. február elsejétől ismét bővült 194 m²-rel. Ezzel sokat javult a próbalehetőségünk, jut hely gyakorlásra stb.

A Debreceni Filharmonikus Zenekar 2000 első félévében kapta meg a Simonffy utca 1/c. teljes első emeletét, így a zenekar összesen 671 m² területtel rendelkezik. Az első emeleten kialakítottunk egy új próbatermet, gazdasági irodahelyiségeket és pihenő helyiségeket. Az új próbateremben próbál a zenekarunkon kívül a Lyra Szimfonikus Zenekar, a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola zenekara, a Simonffy Emil Zeneiskola zenekara is. Képzőművészeti kiállításokat rendezünk e teremben, első kiállítónk Molnár Sándor grafikus művész volt. A pihenőhelyiségek a zenekari kiségitők, vendégművészek próbák közötti pihenését szolgálja. Megoldódott a régóta tervezett légkondicionáló berendezés felszerelésére, a villany korszerűsítése, a gázkonvektorok felújítása a II. emeleten. Tervezzük az első emeleti irodahelyiségekbe és a próbaterembe is légkondicionáló berendezések felszerelését és a villany korszerűsítését.

6. Hangszerek

A működésünkhöz igen fontos hangszerek milliókba kerülnek. Az egyetlen megoldás az 1993-ban induló miniszteri pályázati kiírás volt, amely lehetővé teszi a hangszerbeszerzést, koncertszervezést. Ezt a pályázatot csak önkormányzat által működtetett,

önállóan gazdálkodó szimfonikus zenekarok nyerhetik el.

7. Létszám, szolgálat

Zenekarunk létszámának alakulása: 1994-ben 76 fő, 2001. június 30-án 86 fő, július 1-től 93 fő

E létszámemelkedés oka, hogy 1994-től kezdve folyamatosan kérjük a zenekar létszámának bővítését, és az évek során sikerült 10 fő zeneművész státuszt kapni. Az új gazdasági egység megalakulása következtében a gazdasági iroda létszáma 7 fővel emelkedett.

Kovács János

2001. július elsejétől gazdaságilag a zenekarhoz tartozik hat gazdaságilag részben önálló, részjogkörrel rendelkező intézmény, a Debreceni Városi Könyvtár, a Debreceni Kodály Kórus, a Mezon Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, a Tourinform, az Újkerti Közösségi Ház és a Csapókerti Közösségi Ház.

A Debreceni Filharmonikus Zenekari művészek 90 %-a főiskolai, egyetemi végzettséggel rendelkeznek.

A Debreceni Filharmonikus Zenekar éves maximális szolgálatszámra való kötelezettsége 308 szolgálat. Ezt vonós-, fafűvós-, rézfűvós-, ütős szólampróbák, tutti próbák, opera-, operett előkészítő-, zenejavító-, üld- és színházi próbák, az ezekhez kapcsolódó hangversenyek, színházi előadások, operagála előadások, operett gála koncertek alkotják. Az éves kötelező szolgálatból 150 szolgálatot a Csokonai Színházban teljesítünk térítésmentesen.

8. Működési terület

A zenekar hangversenyait a debreceni Teremben, a Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában, a Református Nagytemplomban, a Szent Anna székesegyházban, a Hódos Imre sportcsarnokban, a DE Liszt termében, a szabadtéri színpadon, a Kossuth téren tartja. Budapesten a Zeneakadémián, a Vigadó hangversenytermében, a Nemzeti Galériában, a Budai Várban, a Madách Színházban, a Thália Színházban, a Stefánia Palotában hangversenyeztünk. Ebben az évadban két hónap alatt 11 alkalommal vendégszerepeltünk Budapesten. Több alkalommal adtunk koncertet Nyíregyháza, Miskolc, Szolnok, Békéscsaba, Békéstarhos, Tiszaújváros, Tiszavasvári, Hajdúnánás, Hajdúböszörmény, Hajdúhadház, Szeged, Kecskemét, Győr, Szombathely színházaiban, illetve hangversenytermeiben. A zenekar teltház előtt koncertezik, akár nagyszámú bérletes, akár az egyedi hangversenyeken (szabadtéri, jótékonysági, gálakoncertek stb.). Van tehát piaca az együttesnek, mind a közönséget, mind a fellépési lehetőségeket illetően.

Számos külföldi kapcsolattal rendelkezünk, rendszeresen vállalunk külföldi fellépéseket Németországban, Olaszországban, Franciaországban, Norvégiában, Finnországban, Dániában, Svédországban, Svájcban, a Benelux Államokban.

Ebben az évadban rekordot ért el a Debreceni Filharmonikus Zenekar hallgatóságának száma. Pár évvel ezelőtt az ötezer fős hallgatóság Hamburgban a Debreceni Filharmonikus Zenekar előadásán igen nagy létszámnak tűnt. Majd két évvel később Lyon városában Luciano Pavarotti hangversenyén 30 ezer fős hallgatóság előtt szerepeltünk. 2001. július 7-én viszont Debrecen város térvátó ünnepségén 90 ezren hallgatták Beethoven IX. szimfóniáját. Ekkora nézősereg előtt nem szerepelt még zenekarunk. A megújult téren egyre több zenei eseményt szerveznek, ez sok lehetőséget ad a zenekar számára új zenei csemegék nagyszámú közönség előtti bemutatására.

Az elkövetkező évadokban a korábbi időszakokban elindított sorozatokat szeretnénk tovább folytatni. 2003. március 31-én kerül sor a zenekar történetében egy kiemelkedően fontos hangversenyre. A Debreceni Tavasz Fesztivál záró hangversenyét a Bartók Rádió egyenes adásban 31 országban fogja sugározni.